

อังอ่างพองตัว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งสติเนอะ ตั้งสติไว้แล้วฟังธรรม ฟังธรรมนะ ธรรมะนี้มันเข้าไปเบียดเบียน กอดันกิเลสของเรา กิเลสของเรานะ ทุกคนมันมีทิฏฐิมานะกันทุกคน ความเป็นทิฏฐิ มานะ เห็นไหม แรงขับเคลื่อน ถ้าแรงขับเคลื่อน คุณคือน้ำมัน คุณความเข้มข้นของมัน ถ้า น้ำมันมันมีความสะอาดบริสุทธิ์ของมัน มันมีความเข้มข้นของมัน มันจะได้ประโยชน์ มาก มันมีกำลังมาก

นี่ก็เหมือนกัน ทิฏฐิมานะในหัวใจ ในเมื่อมีมากมีน้อย มันมีทุกคนนะ ถ้ามีมากมี น้อยฟังธรรมๆ ฟังก็เพราะเหตุนี้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ชำระล้าง กิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วถึงมารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ใจ รื้อสัตว์ขันธ์ สัตว์ รื้อสัตว์ขันธ์สัตว์เพื่อเหตุใด เพื่อให้หัวใจนี้พ้นออกไปจากทุกข์ ออกไปจากทุกข์ ออกไปจากการควบคุมของพญามาร ถ้าพญามารในหัวใจของเรา เห็นไหม

นี่ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไง แล้วธรรมมันนี่มันเป็นธรรมจริงหรือเปล่า ธรรม เห็น ใหม ธรรมที่มันออกมาจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันก็เข้ากิเลสใจ หน้าไหว้หลัง หลอก พูดอย่างทำอย่าง แล้วมันไม่เป็นความจริง ถ้าไม่เป็นความจริงนะ เราเองเราก็ไม่ เชื่อใจ

คุณ เวลาครูบาอาจารย์เราท่านแสวงหาความจริงนะ ท่านแสวงหาผู้ที่ชี้ให้ได้ตาม ความเป็นจริง ถ้าไม่เป็นตามความจริงมันจะไปสอนได้อย่างไร หลวงตาท่านพูดนะ เวลา หารูบาอาจารย์ที่มาแก้จิตๆ นะ เวลาพูดออกมา “คำพูดอย่างนี้หรือจะมาแก้จิตของเรา” มันฟังไม่ได้ มันไม่มีเหตุมีผลใจ ใจของเราเรารู้สึกหัดภาวนามา เรามีเหตุมีผลของเรานะ ถ้าเราไม่มีเหตุมีผลของเราด้วยปัญญา ถ้าไม่มีเหตุมีผลของปัญญานี้กิเลสมันไม่ยอมรับ ถ้า

กิเลสมันไม่ยอมรับมันลงสงบไม่ได้หรอก ปัญญาอบรมสมาธิ เวลาเราใช้ปัญญาเข้าไปๆ กิเลสมันโต้แย้งไม่ได้ ถ้าโต้แย้งไม่ได้ด้วยเหตุด้วยผล เหตุและผลรวมลงคือธรรม ถ้าเหตุผลมันคือธรรม เวลาปัญญามันใคร่ครวญไปกิเลสมันยอมจำนนไป ถ้ายอมจำนนมันยอมแพ้ ถ้ายอมแพ้มันสงบตัวลง นี่คือนิยามของปัญญา

แต่ถ้ามันใช้ปัญญาแยกแยะ ภาวนามยปัญญาเพื่อจะชำระล้างกิเลส มันจะลึกซึ้งไปกว่านั้นอีก เวลามรรคมันก้าวเดินไปแล้วนี่ เห็นใหม่ เวลาขณะที่ยังจุดติดแล้ว สิ่งใดที่เป็นเชื้อเป็นใจ เป็นเชื้อโรคต่างๆ ถ้ามันได้จุดติดนะ จุดติดด้วยอะไร? ด้วยมรรคญาณ ถ้าจุดติดแล้วมันจะเผาไหม้ของมันไป ถ้าเผาไหม้ไปนี่มันจะทำลายพญามารอย่างนั้น ถ้าปัญญาอย่างนั้นเกิดขึ้นมา ผู้ภาวนาปรารถนาตรงนั้น

ฉะนั้นสิ่งที่ทำออกมาจากใจ ออกมาจากสัจจะความจริงมันมีเหตุมีผลไป เวลาครูบาอาจารย์เราท่านถามธรรมะ ข้อธรรมะ ท่านตอบคำเดียวๆ คำเดียวก็จบแล้ว แต่ถ้าขยายความยืดเยื้อไป เห็นใหม่ เพราะคนตอบก็ตอบด้วยความไม่แน่ใจ ถ้าไม่แน่ใจนะ ไม่แน่ใจมันก็อ้างอิง น่าจะเป็นอย่างนั้น น่าจะเป็นอย่างนั้น

แต่หลวงปู่มันท่านบอก “ต้อง!” ต้องอย่างนั้นเลย ออกเป็นอื่นไปไม่ได้ ออกเป็นอื่นไปออกนอกอริยสัจ นี่ถ้าออกอริยสัจไปนี่ความจริงมันเป็นแบบนั้น ถ้าเป็นแบบนั้น เวลาฟังเทศน์ ฟังเทศน์เพื่อหัวใจของเราะ นี่ฟังธรรมอย่างนี้

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านมีชีวิตอยู่เราก็ยังนอนใจไป ว่าเรายังมีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง เรามีครูบาอาจารย์คอยดูแลเรา เห็นใหม่ เราไม่พัฒนาใจของเราขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ท่านเสียไปนะ คูสิหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านนิพพานไปแล้ว เวลานิพพานไปแล้วเราก็ดูใจที่หลังใจ เสียใจที่ท่านล่วงไปแล้ว ไม่มีใครมาคอยแก้หัวใจของเรา ไม่แก้หัวใจของเรา กิเลสนี้มันร้ายนักนะ

คุณธรรมชาติของอั้งสิ เวลาอั้งมันจะพองตัวของมัน มันพองตัวของมัน มันพองตัวโดยธรรมชาติของมัน เวลาฝนตกขึ้นมานี่มันออกจากจำศีลของมัน เห็นใหม่ มันร้องของมัน ร้องให้เขาไปจับมันไป นี่ก็เหมือนกัน เวลากิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรามันอั้งอ่าง มันจะจ้องพองพองจน มันจะชูหางไป ถ้ากิเลสมันชูหางกิเลสมันชูหางเพราะอะไร? เพราะครูบาอาจารย์ของเราไม่มีคุณธรรมพอที่สามารถจะทำให้หมามันหางตก ให้อั้งอ่างมันไม่

พองตัว ถ้าอึ่งอ่างมันพองตัวมันพองตัวเพราะเหตุใดล่ะ มันพองตัวเพราะธรรมชาติของมันนะ

อึ่งมันคืออึ่ง แต่กิเลสในหัวใจของเรามันร้ายกว่าไง อึ่งอ่างมันพองโดยธรรมชาติของมัน มันพองแล้วธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น แต่เวลาหัวใจของเรา เห็นใหม่ เวลาเราฟังธรรมๆ เวลาธรรมมีสติปัญญาขึ้นมา มันทำให้กิเลสมันสงบตัวลงได้ เวลามีปัญหาขึ้นมามันกำจัดกิเลสได้ นั่นกิเลสมันเกิดขึ้นมามันเกิดเพราะความหลงไง มันเกิดเพราะความหลง เพราะเกิดทิฏฐิมานะของมัน มันถึงจงหองพองจน มันถึงพองตัวมัน มันเลยเป็นอึ่งอ่างไง เวลาเป็นอึ่งอ่างขึ้นมาอึ่งอ่างมันเป็นโทษไหมล่ะ มันเป็นโทษกับตัวมันเองเพราะอึ่งอ่างมันทำให้ชีวิตมันเอง นี่ชีวิตของมัน เห็นใหม่ มันร้องขึ้นมาเพื่อให้เขาไปจับมัน พอไปจับมันขึ้นไปนี่เขาเอาไปฆ่า ไปทำเป็นอาหารของมัน ชีวิตมันก็เสียไป นี่ไง อึ่งอ่าง อึ่งอ่างมันพองตัวมัน

กิเลสก็เหมือนกัน กิเลสเวลามันพองตัวขึ้นมามันไม่รู้ตัวมันนะ พอไม่รู้ตัวขึ้นมา มันทำอะไรมันคิดว่ามันทำถูกๆ ใจ ถ้าทำถูกแล้วมันทำลายใคร ก็ทำลายโอกาสของใจดวงนั้น ทำลายตัวเองทั้งนั้นนะ เวลาทำลายตัวเอง แต่เราไม่เห็นมันทำลายตัวเองไง เวลามันทำลายหัวใจเราแล้วเรายังพอใจไปกับมันนะ ยังอยากจะคิด อยากจะทำซ้ำทำซากอยู่อย่างนั้น เรายังไม่เห็นโทษของมัน

ถ้าเมื่อใดฟังธรรมๆ ของครูบาอาจารย์ ท่านบอกนั่นนะมันเป็นโทษๆ สิ่งที่เป็นคนมันเกิดมาจากไหน สิ่งที่เป็นนามธรรมมันเกิดดับในใจขึ้นมา เวลามันเกิดขึ้นมานะ มันทำลายตัวเราไปเองแล้วนี่เรายังไม่เข้าใจมันเลย เห็นใหม่ เพราะเราคุ่นชินกับมัน

แต่เรามาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษาขึ้นมา ความ เป็นอึ่งอ่าง อึ่งอ่างธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้น แต่เพราะธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น มันถึงต้องเสียชีวิตของมันไปอย่างนั้น นี่เสียชีวิตไปแล้วชีวิตยังมันมีค่าขนาดนั้น เห็นใหม่ เราศึกษาไป อืม! ถ้าทำอย่างนั้นมันทำลายตัวมันเอง แล้วเวลาเราโกรธล่ะ เวลามัน จงหองพองขึ้นมาในใจของเราล่ะ เวลามันมีทิฏฐิมานะขึ้นมา เห็นใหม่ นี่จิตเราเป็น อึ่งอ่างแล้ว นี่มันอึ่งอ่างแล้วมันพองจนแล้ว

พอมันมีสติปัญญาอย่างนั้นมันก็ไล่ดื้อนเข้ามา มันทันกัน พอมันทันขึ้นมาด้วยสติ ด้วยปัญญา อังอ่างมันไม่กล้าพองขึ้นมาในหัวใจเรานะ กิเลสมันไม่มีทิฐิฐิมานะ มันจะไม่มีอำนาจเหนือใจเราไง นี่มันก็อายุใจ กิเลสมันอายุมันก็หลบเลี้ยงไปใจ หลบเลี้ยงไปจิต มันก็สงบลงได้ใจ ถ้าจิตมันสงบลงได้เพราะอะไร เพราะเรามีสติมีปัญญา นี่เป็นอะไรล่ะ นี่เป็นปัจจัยตัดตั้ง สันทิฐิโก นี่มันเป็นสติปัญญาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงในขณะที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันไม่ใช่ฟังโครมา ไม่ได้จำโครมา ไม่ได้ศึกษาแล้วพยายามสร้างภาพขึ้นมา ถ้าสร้างภาพขึ้นมา สร้างภาพกิเลสมันยิ่งหัวเราะเยาะ อังอ่าง เห็นไหม ที่มันเป็นฝูง เวลามันร้องอังกังๆ เป็นหนองน้ำไปเลย มันยิ่งร้องยิ่งเสียงดัง ยิ่งกระหึ่มไปเป็นทั่วห้องทุ่งเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลากิเลสมันอยู่ในหัวใจ เวลามันจ้องพองพองขึ้นมา เวลามันคิดแล้วมันทำของมันแล้วนี่ มันยังมีทิฐิฐิมานะ มันยังทำส่งเสริมกัน กิเลสมันยังทำลายไปนะ กิเลสมันทำลายท่ามกลางหนองของใจ หัวใจทั้งหัวใจโดนทำลายไปหมดเลย แต่ถ้ามีสติปัญญาเราต่อสู้อยู่ เห็นไหม เราเก็บทีละเล็กทีละน้อย เราจะไปสอนอังอ่างไม่ให้มันร้องไม่ให้มันพองตัวมันเป็นไปได้ไหม มันจะเป็นไปไม่ได้ อันนั้นมันเป็นบุคลาธิษฐาน นั่นมันเป็นอังกัง มันเป็นสัตว์

แต่กิเลสทิฐิฐิมานะนี่มันเป็นสิ่งที่มีมันอยู่กับเรา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา มันแยกแยะขึ้นมาแล้วมันอายุของมัน เห็นไหม มันอายุ มันยอมรับความเป็นจริง ถ้ามันอายุ มันยอมรับความจริง แม้แต่กิเลสมันยังยอมรับความเป็นจริงเลย ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เรารักษาของเรา เราดูแลใจของเราไม่ให้จิตใจเราเป็นอังกัง มันเป็นจิตโดยธรรมชาติ นี่ชาตารู้ สันตติมันเป็นธรรมชาติของมันอย่างนี้อยู่แล้ว ทำไมไปพล่าให้เป็นอังกังเป็นสัตว์ไปได้ อังอ่างมันเป็นสัตว์ มันเป็นสัตว์ใครจกาน มันไม่ทำร้ายใคร มันทำร้ายตัวมันเอง

แล้วจิตของเรา จิตของเราแท้ๆ จิตของเราที่ คฤติเราเกิดมาเป็นมนุษย์ พบพุทธศาสนา เราบวชเป็นพระด้วย บวชมาเป็นพระเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส ทำไมให้อังอ่างมาครอบครองหัวใจเราล่ะ ทำไมไม่ให้ธรรมมันเกิดขึ้นในใจของเรา ถ้าธรรมเกิดขึ้นในใจของเรา ธรรมมันคืออะไรล่ะ ธรรมมันคืออะไร

สังขธรรม เห็นไหม คูตี ถ้ามันเป็นศึกษาในตำรา ตำรานี้ก็ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมคือเหตุและผล สังขจะความจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้วสั่งสอนเราเป็นทฤษฎีวางไว้ ถ้าธรรมแบบนั้นเป็นภาคทฤษฎี เห็นไหม ธรรมเป็นภาคทฤษฎี เราศึกษามาศึกษามากก็ความรู้ของเรา

เวลาเราศึกษาขึ้นมา ภาคปฏิบัติเราก็มีความรู้ เราก็มีวิฤทธิภาวะขึ้นมา เราก็ทะนงตนว่าเรามีความรู้ แหม เราศึกษามาขนาดนี้เรารู้อะไรไปหมดเลย แหม ทำไมเราฉลาดได้ขนาดนี้ โอ๊ย มันยอดเยี่ยม มันน่าอึ้งอ่าง อึ้งอ่างตัวใหญ่มันครอบงำหัวใจแล้วละ

ถ้ามีสติปัญญา มันนะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาแล้วนี่ ถ้ามีสติปัญญามันเอาสิ่งนั้น เอาธรรมโอสถอย่างนั้นมาชโลมหัวใจมันก็ชุ่มชื้นชั่วคราว แต่ว่ากิเลสมันก็ไม่ได้ยุบยอบไปเลย แล้วกิเลสของเรามันก็ยังอยู่ในใจ ศึกษาขนาดน้อยขนาดไหน ความรู้ขึ้นมาก็เป็นความรู้ทางโลกียปัญญา

แล้วถ้าจิตนี้มันสิ้นชีวิตไป มันก็ต้องเวียนตายเวียนเกิดไปตามกำลังขันธ์ของมัน เพราะเราไม่เห็นความเป็นจริง เรายังไม่ค้นคว้าความจริงในใจของเราขึ้นมา เรายังไม่เห็นหน้ากิเลส แล้วกิเลสหน้าตามันเป็นอย่างไร ลูกหลานกิเลสหน้าตามันเป็นอย่างไร แล้วถ้าเราศึกษานี้แล้วถ้าเป็นความจริง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาธรรมมา เวลาจิตสงบขึ้นมา เห็นไหม อานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าลมหายใจออก เวลาจิตสงบแล้วมีความสงบมีความระงับ มีความสุขนะ สิ่งนี้เราได้สัมผัสหรือยัง สิ่งนี้เรายังไม่เข้าใจ

ฉะนั้น ความเป็นจริงของเรายังไม่เกิดขึ้น เห็นไหม นี่ธรรมๆ ที่ว่ากิเลสมันกลัวธรรมๆ ถ้ามันกลัวธรรมขึ้นมา อังอ่างมันจากจิตที่มันเป็นอึ้งอ่าง มันก็ปล่อยวางสิ่งนั้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา นี่สมาธิธรรม ถ้ามีสติก็สติธรรม ถ้ามีสมาธิก็สมาธิธรรม ถ้ามีปัญญาก็ปัญญาธรรม ถ้าผลมันสงบขึ้นมานี้สมาธิมีความสงบ มีความสงบความระงับขึ้นมา เวลามันเกิดปัญญาขึ้นมาภาวนามยปัญญาที่มันปล่อยวางขึ้นมา นี่ธรรมที่เกิดจากตทัตถะ ปหาน ปหานกิเลสชั่วคราว การปหานกิเลสชั่วคราวแล้วจิตใจของเราที่มันเย็น จิตใจของเราที่มีที่พึ่งที่อาศัย นี่ตทัตถะปหาน นี่ธรรมนี้มันเกิดขึ้น นี่ตทัตถะปหาน ถ้าเราใช้ปัญญาของ

เราพิจารณาต่อเนื่องกันไป เวลามันสมุจเฉทปหานเป็นอกุปฺปธรรมขึ้นมา นี้บุคคล ๔ คู่ ๘ จำพวก

นี่ธรรมๆ ธรรมมันคืออะไรล่ะ แสดงธรรมๆ ธรรมะมันคืออะไร ธรรมะเป็นนามธรรมจับต้องสิ่งใดไม่ได้ แล้วบุรุษ ๔ คู่ เห็นไหม โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล บุรุษ ๔ คู่ จิตใจมันเปลี่ยนแปลงมันพัฒนาของมันขึ้นไป นั่นสภาวะธรรมมันเป็นแบบนั้นไง ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมามันเป็นจริงกลางหัวใจของเรา

อย่าให้ใจเราเป็นอังอ่าง อังอ่างนะมันทำอะไร สิ่งทีเวลาฝนตก น้ำมันท่วม น้ำข้างเวลามันออกมามันร้องของมัน โดยธรรมชาติของมัน มันมีความสุขของมัน แต่ความสุขอย่างนั้นมันเป็นการเรียกร้องเชื้อเชิญ เห็นไหม ด้วยวัฒนธรรม วัฒนธรรมของคน เราอยู่กับวัฒนธรรม สัตว์ที่มันมีนิสัยใจคออย่างไร พรานนักล่าเขาจะใช้สิ่งที่เป็นกับดักกับนิสัยของมัน เขาจะได้ นะ ฝนตกใหม่ น้ำใหม่มา ปลา มันก็ต้องเล่นน้ำของมัน ปลาจะแหวกหา น้ำใหม่ เขาก็จะเอาไซเอาอะไรไปดักมัน เขาก็ได้ปลามากิน ได้ปลามาเป็นอาหาร

นี่ก็เหมือนกัน อังอ่างมันเป็นอย่างนั้นมันเป็นธรรมชาติของมัน จิตใจของเราไม่ให้มันเป็นแบบนั้น ถ้าไม่ให้มันเป็นแบบนั้น เพราะเป็นแบบนั้นแล้วนี่ถึงคราว เห็นไหม เวลาฝนตกน้ำนองไปเลย เราเป็นอังอ่างที่ไม่ออกไปเล่นน้ำกับเขา เรารักษาชีวิตของเรา มันคิดได้ไหม มันคิดไม่ได้ เพราะธรรมชาติมันเป็นแบบนั้น

แต่หัวใจเรานี่เรามีสติปัญญาเราพลิกแพลงได้ เราพลิกแพลง เราดูแลใจของเรา เราไม่ให้ใจของเรามันเป็นแบบนั้น ถ้าไม่ให้ใจเป็นแบบนั้น เพราะถ้าไม่ให้ใจเป็นแบบนั้นคือสติแล้ว มีสติ มีปัญญา มีธรรมแล้ว มีธรรมธรรมก็รักษาหัวใจ ใจ รักษาหัวใจให้มันเข้มแข็งขึ้นมา รักษาหัวใจให้มีจุดยืนขึ้นมา ถ้ารักษาหัวใจขึ้นมา นี่มันพัฒนาขึ้นมา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็เป็นพระเหมือนเรานี่แหละ เป็นพระเหมือนกัน เป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่จิตใจของท่านมีมรรคมีผล มีมรรคมีผลตั้งแต่องานาไปขึ้นมา เห็นไหม คุณิ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันมีของมันขึ้นมา ครูบาอาจารย์เรามีวุฒิภาวะแค่ไหน เราเคารพบูชากันอย่างนั้น

เวลาเราเคารพบูชากันทางธรรมวินัย ธรรมวินัยเราเคารพบูชาเพราะเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราระลึกพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะของเรา เป็นที่พึ่งของเรา สัจธรรมสอนไว้อย่างนั้น เราก็เชื่อฟัง คือว่าเอือเพื่อต่อวินัย เราก็เอือเพื่อนะ จิตใจเราไม่แข็งกระด้าง เราไม่ต่อต้านต่อธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเอือเพื่อกับธรรมวินัย เราเคารพบูชากันด้วยธรรมวินัย

แต่เวลาท่านมีวุฒิภาวะขึ้นมา เราเคารพคุณธรรมในใจของท่าน ถ้าในใจของท่านมีคุณธรรมขึ้นมา เราเคารพบูชา เคารพบูชาเพราะอะไร เพราะสิ่งนั้นเราปรารถนา นี่จิตใจที่สูงกว่าใจ จิตใจของครูบาอาจารย์ที่สูงกว่าเรา เห็นไหม เราอยู่กับท่านเพื่ออะไร? เพื่อพัฒนาใจของเราพัฒนาขึ้นมา ถ้าใจเราพัฒนาขึ้นมาใจเราจะมีคุณธรรมแบบนั้น เพราะสัจธรรมแบบนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัย “ไม่มีกำมือในเรานะ อานนท์ ไม่มีกำมือในเราเลย” ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสาธารณะ คำว่าสาธารณะ คือว่าเผยแพร่ธรรมให้พวกเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

เรามีสิทธิใจ เรามีสิทธิเรามีการกระทำใจ จิตของเราที่มันทุกข์มันยาก มันไม่มีใครปิดกั้นหรือว่านี่สงวนลิขสิทธิ์ไว้ อันนี้ผู้ปฏิบัติคนอื่นทำไม่ได้ คนนี้ได้ปฏิบัติคนอื่นห้ามปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วคนนี้จะได้มรรคผล คนอื่นจะไม่ได้ มันไม่มี มันไม่มีหรือ มันเป็นสาธารณะ ทุกคนมีสิทธิเหมือนกันหมดเลย ถ้าทุกคนมีสิทธิเหมือนกันหมดแล้วเรามีความจริงใจไหมละ เรามีความจริงของเราดี เรามีความจริง

คูสิ เวลากฎหมายบังคับใช้ เราเป็นคนไทย กฎหมายไทยทุกคนต้องยอมรับกฎหมายไทย ทุกคนต้องรู้จักกฎหมาย ทำผิดกฎหมายก็คือผิดกฎหมาย กฎหมายบังคับใช้เสมอหน้ากัน

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คูสิ ดวงอาทิตย์เวลาส่องไปไม่เว้นบ้านคนรวยคนจน บ้านใครก็ได้แสงอาทิตย์ส่องไปเท่ากันหมดเลย แล้วใครเก็บประโยชน์จากแสงอาทิตย์นั้นได้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้น

ฉะนั้น ถ้าครูบาอาจารย์ของเราถ้าจิตใจท่านมีวุฒิภาวะมีคุณธรรมในหัวใจ เราอยู่กับท่านด้วยความอบอุ่นนะ อยู่กับท่านท่านแสดงออกอย่างไร เพื่อธรรมอย่างไร เพื่อให้

จิตใจเราพ้นจากความเป็นอึ่งอ่าง พ้นจากการยึดมั่นถือมั่นในตัวมันเอง ถ้าอึ่งอ่างมันถือตัว ถือตัวถือตน ถือว่าเรามีความหมาย เรามี มันมีตรงไหน มันมีก็เป็นทฎฐิ์ทั้งนั้น

นี่คุณธรรม ถ้าอ่อนนุ่มถ่อมตน เห็นใหม่ เราก็เสมอภาคกัน เราเกิดมาเป็นคนก็เป็นคนเหมือนกัน เวลาบวชขึ้นมาก็เป็นพระเหมือนกันเท่ากันนี้ มันมีใครสูงกว่าใคร ศิลเสมอกันทั้งนั้น แต่เราเคารพกันด้วยธรรมวินัย เพราะเราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคารพธรรมวินัย เห็นใหม่ เราเคารพธรรมวินัย

หลวงตาท่านบอกว่า เราเคารพบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระที่ไม่เคารพบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เหยียบย่ำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เหยียบย่ำธรรมวินัยไป แล้วยังแสดงธรรมเหยียบย่ำธรรมไป แล้วยังคิดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ มันทำอย่างนั้นได้อย่างไร เห็นใหม่ นี่ยิ่งกว่าอึ่งอ่าง อึ่งอ่างมันยังทะนงตนมันเฉยๆ นี่ทะนงตนแล้วยังเหยียบย่ำไปอีก มันยิ่งกว่าอึ่งอ่าง ทำลายไปหมดเลย มันเป็นประโยชน์สิ่งใดละ ถ้าเวลาเป็นกิเลสเขาเรียกเป็นนามธรรม

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นนามธรรม แต่เวลาความรู้สึกนึกคิดของเราก็เป็นนามธรรมเหมือนกัน ทำไมจับไม่ได้ เวลาบอกนามธรรมๆ มันสิ่งที่จับต้องไม่ได้เลย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเหนือจินตนาการ เหนือโลกจนจับต้องไม่ได้เลย ทำสิ่งใดไม่ได้เลย แต่เวลามันคิดมันทุกข์ ทำไมมันคิดได้ล่ะ

ถ้ามันคิดมันทุกข์อยู่นี้ เวลามันเป็นจริงของมันไง เป็นจริงของมัน เห็นใหม่ คุณคิดความคิดเกิดดับ พลังงานมันมี จิตมันมี จิตมันมี จิตมันมีภวาสวะมีภพออยู่แล้ว มันมีของมัน แต่มีแล้วมันส่งออก ส่งออกโดยที่เราไปกับสติ สติปัญญาเราไปกับเขาหมดเลย ไปหมดเลยมันก็คิดแต่เรื่องวัตถุ คิดแต่สิ่งที่มันสลายไปแล้วไง คิดถึงสิ่งใดมันก็เห็นภาพนั้นไม่เห็นตัวเอง

แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามันจะย้อนกลับแล้ว มันจะทวนกระแส ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสกลับไปสู่จิต ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ส่งออก ส่งออกนี้ส่งใจไปอยู่ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ธรรมของตัวเองไม่มี

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือชื่อของมันเง ชื่อของศีล ชื่อของสมาธิ ชื่อของปัญญาเง รู้ไปหมดเลย รู้จักชื่อกันมาหมดเลย แต่ตัวจริงมันไม่รู้เง แต่ถ้าเรามีสติ มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมามันเป็นเอง ไม่ใช่ชื่อ เห็นไหม บัจฉิตัง สันติภูฏิกโก นี้คุณธรรมมันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ มันเป็นจริงขึ้นมา เป็นจริงขึ้นมามันก็มีรสมีชาติ สดๆ ร้อนๆ เห็นไหม ธรรมะสดๆ ร้อนๆ มันมีรสมีชาติ มันมีความเป็นไปจริงเง

แต่ถ้าเราศึกษาศึกษานี้ได้ชื่อหมดเลย ท่องจนปากเปียกปากแฉะเลย ปากเปียกปากแฉะแล้วก็ส่งออก จิตมันส่งออกไปรับรู้สิ่งนั้น ส่งออกไปแล้วมันทิ้งตัวมันนะ ทิ้งสถานะของเรา ไปอยู่ที่เงาเง ไปอยู่ที่มันส่งออกไปยึดเง แล้วเราบอกว่ากำหนดพุทโธ มันก็กลับมายึดที่นี้ ถ้ากำหนดพุทโธ เห็นไหม แล้วมันก็ไม่ไปปิดกัน ปิดกันด้วยพุทโธๆ อยู่ทีนั้น

ปัญญาอบรมสมาธิก็เหมือนกัน มันทำที่นี้ทั้งนั้นนะ เวลารู้เวลาเห็นมันรู้มันเห็นมันใจของเรา เวลาทุกขณะ เวลาทุกขณะก็ทุกขณะในใจของเราแล้วเราก็ไม่รู้ นี่ก็เลยมันปิดตาไว้ มันบังตาไว้ พอบังตาไว้ เห็นไหม เวลาเกิดๆ เป็นนาย ก. นาย ข. นาย ง. พ่อแม่มันทะนุถนอมมาก โอ๊ย เป็นเด็ก แหม พ่อแม่ดูแลรักษาอย่างดี มีความสุขจะเอาอย่างไรอะไรก็ได้ เวลาโตขึ้นมาต้องเลี้ยงชีพด้วยตัวเอง เวลาโตขึ้นมาต้องยืนในสังคมได้ นี่เราไม่รู้ที่มาที่ไปเลย เราไม่เห็นของเราเลย

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิหรือกำหนดบริกรรม เวลาจิตสงบเข้ามามันสังเวชนะ สิ่งที่มีมาทั้งหมด เห็นไหม ผลของวิญญะๆ ผลของวิญญะมันต้องมีที่มาที่ไปสิ ผลของวิญญะคือปฏิสนธิจิตมันเกิด แล้วปฏิสนธิจิตเวลาจิตเข้าสมาธินี้เข้าไปสู่ตัวของมัน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ เวลามันเป็นอัปนาสมาธินี้ว่างหมด มันปล่อยวางหมดเลย

ถ้าอุปจารสมาธิจิตมันสงบเข้ามามันยังรู้อยู่ ได้ยินเสียงอยู่ มันออกวิปัสสนาได้เง อุปจาระนี้ที่มันใคร่ครวญกันใช้ปัญญากันอยู่ขั้นตอนนี้ แต่ขณะที่เราพยายามทำความเข้าใจสงบเข้าไป เข้าไปอุปจาระนี้ก็ล้มลุกคลุกคลาน เพราะกำลังไม่พอ จับต้องสิ่งใดไม่ได้ ก็ทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งเข้าไปมันก็เข้าไปสู่อัปนาสมาธิ

เวลาเข้าสู่อัปนาสมาธินี้มีกำลัง กำลังมันมหาศาลเลย มันสักแต่ว่ารู้มันปล่อยวางหมดเลย ปล่อยวางจิต ปล่อยวางทุกอย่าง สักแต่ว่า จิตกับกายอยู่ด้วยกันแต่ไม่รับรู้กัน นี่จิตมันปล่อยวางกายไว้ตามความเป็นจริงเลย กายส่วนกาย จิตส่วนจิต ทั้งๆ ที่อยู่ด้วยกัน อยู่ด้วยกันภาพเชิงซ้อนกันอยู่อย่างนั้นแต่ไม่รู้สึกรู้สีกต่อกัน ถ้ารู้สึกต่อกันรูป รส กลิ่น เสียง มันต้องได้ยิน นี่เวลาลมพัดมา เวลาเสียงกระทบหูมันต้องได้ยินเสียง

แต่ถ้าเป็นอัปนาสมาธิไม่ได้ยิน ไม่ได้ยิน ไม่รับรู้เรื่องกายนี้เลย แม้แต่ก้นนั่งอยู่กับพื้นก็ไม่รับรู้ว่ามีก้นมีอะไร ไม่มีอะไรเลย ถ้าไม่มีอะไร นั้นนะเข้าไปสงบระงับอย่างนั้น เห็นไหม เวลามันคลายตัวออกมา นี่มันสวยแล้วละ เวลาคลายตัวออกมา เห็นไหม มันคลายออกมาจากอัปนาสมาธิก็เป็นอุปจาระ แล้วรักษาดูแล รักษาดูแลให้มันเห็นตามความเป็นจริง แล้วจับต้องสิ่งใด นี่มันจะเกิดปัญญาตรงนั้น อุปจารสมาธิ เห็นไหม เวลาถ้าจิตมันสงบระงับมันก็เป็นแบบนี้ ถ้ามีสติปัญญา สติปัญญามันทำของมัน ถ้าทำอย่างนี้ได้มันปล่อยวาง ปล่อยวางความทวิภูมิมานะเข้ามา

ความว่าเป็นอี้อ่าง มันทวิภูมิมานะมันทำให้ฟู มันทำให้เราไม่รู้ไม่เห็นของเรา ทั้งๆ ที่เกิดมานี่ ทั้งๆ ที่จิตอยู่กับเราอยู่กลางหัวอก ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาขนาดไหนก็ศึกษามาเถอะ แต่ถ้ายังไม่รู้ไม่เห็นนี่จับต้องไม่ได้ มันยังงๆ นะ ศึกษามาแล้วจับต้องสิ่งใดไม่ได้ งบประมาณหมดแล้ว ไม่มีสิ่งใดเป็นสมบัติของเราเลย ศึกษา มา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ซึ้งใจ ซึ้งธรรม สัจธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ้งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ตัวเองไม่มีจริง ถ้าตัวเองมีจริงมันจะเข้ามาสงบระงับ มันเข้ามาเป็นความจริง ความจริงขึ้นมา เห็นไหม คุณแลใจของเรา ถ้าใจเรามันพัฒนาขึ้นมาได้ขนาดนั้นะ นี่ออกฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาเกิดนะ ถ้าปัญญาเกิดนี่เราจะเป็นพุทธ เป็นภิกษุ โดยตามความเป็นจริง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาอยู่กับอาฬารดาบส อุทกดาบส ปฎิเสศการ ทำมานสมาบัติมา สิ่งที่ทำสมาธิ เห็นไหม พลังจิตๆ ทำสมาธินี้ฤทธิชัยไพโรก็ทำมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษามากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็ทำสมาธิ เขารู้วาระจิตกันต่างๆ ในสมัยพุทธกาลเขาทำกันเอาจริงเอาจัง ทำทุกกริยาต่างๆ มันก็พลังจิตเหมือนกัน นั่นเขามีกำลัง ถ้าไม่มีกำลังเขาจะรู้อดีตชาติได้อย่างไร ถ้าไม่มีกำลังเขาจะรู้อนาคตได้

อย่างไร เขาจะทลายวาระจิตของคนได้อย่างไร นั่นก็คือกำลัง นี่พลังจิตๆ ถ้าพลังจิตนั้นมันเป็นพวกฤทธิชีไพร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสศความเป็นพลังจิตอย่างนั้น แล้วเวลาทำความสงบของใจเข้ามาด้วยอานาปานสติ สัมมาสมาธิ แล้วเวลาออกฝึกหัดใช้ปัญญาออกใช้มรรคญาณ ถ้าจิตเราสงบแล้วเราออกใช้ภาวนามยปัญญาของเรา อันนี้ต่างหากเราถึงเป็นชาวพุทธที่แท้จริง เราถึงเป็นสากยบุตรพุทธชิโนรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงการฝึกหัดใช้ปัญญา

พุทธศาสนา พุทธศาสนาเกิดจากภาคที่ว่ามีพื้นฐาน สมณะคือสมาธิ ศีล มีจิตที่สงบระงับเข้ามา พอจิตสงบระงับเข้ามาแล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา นี่พุทธศาสนา ศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาอย่างนี้เราเป็นชาวพุทธที่แท้จริง เราเป็นภิกษุ เราเป็นสากยบุตรพุทธชิโนรสด้วยความเป็นจริง ด้วยการเดินตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการฝึกหัดใช้ปัญญา ไม่ใช่ที่เกิดพลังจิตๆ แล้วมันจะเป็นไปเอง มันก็อี้อ่างเหมือนกัน นั่นละอี้อ่างตัวใหญ่เลย อี้อ่างตัวใหญ่นี้อี้อ่างๆ ไม่มีเหตุมีผล ร้องแต่อี้อ่างๆ แล้วมันเกิดอย่างไร ปัญญามันเกิดอย่างไร อ้อ! พลังจิต พลังจิตแล้วมันก็จะเกิดปัญญาเอง ปัญญามันจะเกิดเองเพราะมันมีพลังขึ้นมาแล้ว พลังมาแล้วมันก็จะกลืนกินไปทั้งหมด พลังมันจะเผาไหม้ไปหมด แล้วมันพลังอะไรล่ะ

สิ่งที่เป็นนิวเคลียร์นี่นะ นิวเคลียร์นี่ทางสันติเขาเอามาใช้เป็นพลังงานได้ โรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์นี่นะ มันเป็นตัวต้นที่ถูกแล้วมันเป็นพลังงานที่ว่ามันเป็นพลังงานที่ยั่งยืน เขาก็พยายามใช้กัน แต่มันก็มีอันตรายของตัวเองมันเอง แต่เวลานิวเคลียร์เขาเอาไปทำเป็นระเบิด ทำเป็นอาวุธทำลายล้าง มันทำลายไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าเวลาเกิดปัญญานี้มันปัญญาของใคร ที่ว่าจะเกิดปัญญาๆ อะไร ปัญญาอย่างไร เห็นไหม คูสิ พลังจิตแล้วมันจะเกิดปัญญาเอง นั่นมันระเบิดปรมาณู นั่นนะ มันระเบิดตัวเอง มันระเบิดโอกาส มันทำลายทิ้งไปหมด

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สากยบุตรพุทธชิโนรส เราเป็นผู้ที่ฉลาด พอเป็นผู้ที่ฉลาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างพลังงานขึ้นมา เอาพลังงานอันนั้น พลังงานเกิดจากนิวเคลียร์มาใช้ประโยชน์ เห็นไหม มาใช้ประโยชน์ นี่ใช้ปัญญารักษา

ไม่ให้พลังงานนั้นมันทำลายใคร ให้พลังงานนั้นเป็นพลังงานสันติ ให้พลังสันตินี้
 ปัญญาๆ ใจ

คูสิเวลาทางโลก ปัญญาทางโลก ปัญญาทางทุจริต ปัญญาทางที่ทำร้ายกัน ปัญญา
 จากกิเลส กิเลสมันทำร้าย ทำร้ายกันหมดเลย แต่เวลาเกิดปัญญา ปัญญาในพุทธศาสนา
 ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ปัญญาที่เข้ามาชำระล้างกิเลส ปัญญาอย่างนี้มันเกิดขึ้นมา
 อย่างไม่รู้ มันต้องฝึกหัด ถ้ามันไม่ฝึกหัดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสรู้เป็น
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฤทธิชัยโพธิ์ อุกกดาบส อาฬารดาบส เขาได้สมาบัติ ๘
 อยู่แล้ว ถ้าสมาบัติ ๘ พลังจิตๆ พลังจิตแล้วมันจะเป็นอย่างไร นี่อังกอ่างทั้งนั้นนะ เพราะว่า
 ไม่มีความรู้จริงใจ

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรามีความรู้จริง องค์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ทำความ
 สงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าใช้ปัญญานะ เวลาถ้ามันจะใช้ปัญญา
 ถ้าจิตไม่สงบ ปัญญาอะไร เวลาไม่มีปัญญา นี่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านพูดสอนเอง
 ให้พุทธโธๆ ให้จิตสงบให้ได้ ถ้าจิตสงบแล้วต้องมีสติปัญญา

คำว่า “สติปัญญา” คูสิ จิตเราจะควบคุมมันอย่างไร เราจะให้จิตทำงานอย่างไร
 เวลาออกไป ออกไปจับต้องอะไร เวลามันออกไปเสวยอารมณ์ ออกไปทุกข์ไปยาก มัน
 ออกไปยึดมั่นถือมั่นในโลกนี้ อย่างนั้นเราไม่รู้ไม่เห็นเลย ยึดมั่นถือมั่นก็เป็นทุกข์ขึ้นมา
 เวลาทุกข์ขึ้นมา ก็บอกว่ามันทุกข์ๆ ทุกข์มันเกิดจากอะไร ทุกข์เกิดจากสมุทัย สมุทัยคือ
 ไปยึดมั่นถือมั่นสิ่งต่างๆ ยึดมั่นอารมณ์ความรู้ตัว ยึดมั่นสิ่งที่ปมในใจ ยึดมั่นสิ่งที่ปม
 ตะกอนในใจ ยึดมั่นแล้วก็ทุกข์ๆ อยู่

แต่ถ้าเวลาเรากำหนดพุทธโธๆ ให้มันปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางสัญญาอารมณ์นั้น
 เข้ามา ถ้าปล่อยวางสัญญาอารมณ์เข้ามาในเวลาที่มันสงบแล้ว พอฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญา
 อย่างไม่รู้? เราจะควบคุมปัญญาอย่างไร เราจะควบคุมสติ ควบคุมสมาธิ ควบคุม
 ปัญญาให้มันเกิดปัญญา ควบคุมจิตให้เกิดปัญญาขึ้นมา มันจะเกิดปัญญามันก็เป็น
 มรรค

ถ้าเป็นมรรคขึ้นมา มันเป็นมรรคขึ้นมาได้อย่างไร? เป็นมรรคเพราะมันเห็นโทษ
 ใจ เห็นโทษการเป็นสมาธิเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ถ้าเสื่อมก็เสื่อมเพราะกิเลสมัน

ครอบงำ มันก็จะเป็นอย่างไปแล้วละ อังอ่างมันก็อังก้องๆ เดียวเขาก็จับไปกิน แต่ถ้ามันมีสติปัญญา รักษาสมาธิไว้ สมาธิเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ มันก็เป็นทุกข์อันหนึ่งแล้ว

ความทุกข์ที่การรักษาหัวใจนี้รักษาได้ยาก เราเป็นศากยบุตรพุทธชินโรสเพราะเรามีสติปัญญาของเรา เราถึงมีสติปัญญา เรามีศรัทธาความเชื่อรักษาใจของเราได้ขนาดนี้ ถ้ารักษาใจได้ขนาดนี้ พอมันสงบระงับขึ้นมาแล้วมันจะออกฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาที่มันจะเกิดขึ้น เห็นไหม เกิดขึ้น คุณิ เวลามันไปยึดมันถือมันมันก็เป็นความทุกข์ เวลามันปล่อยมามันก็เป็นความสุข แล้วความสุขอย่างนี้มันก็เป็นความสุขชั่วคราว ความสุขที่มันเป็นกุปปธรรมคือเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ

ฤทธิชีไพรจะมีความจิตสงบขนาดไหน ถ้าจิตเขาเวลาเขาจะตายลง ตายในขณะที่จิตเขาเป็นสมาธิอยู่ เขาไปเกิดบนพรหม เกิดเป็นพรหมอายุก็ยืนยาวขึ้นมา แล้วก็ตายจากพรหม มันก็เวียนตายมาผลของวัฏฏะ เพราะมันไม่ได้ชำระล้างกิเลส นี่พลังจิตๆ มันไม่ได้ชำระล้างกิเลส กิเลสมันก็อยู่ในใจนั้น ไม่ได้ชำระกิเลสแล้วมันจะเป็นอย่างไร

แต่ถ้ามันจิตสงบแล้วนี่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธศาสนา สอนไม่ให้เป็นอย่าง ให้เป็นโค เห็นไหม ให้เป็นผู้ที่ฉลาด ให้เป็นคนที่รักษาหัวใจพาใจของตัวเอง ออกรื้อค้น รื้อค้นสิ่งที่มันเป็นทิลุฐิมานะ รื้อค้นสิ่งที่ป็นในหัวใจ รื้อค้นสิ่งที่มันจะครอบงำ ครอบงำเพราะจิตมันสงบแล้วนี่ เวลามันเสื่อมออกมามันก็เสื่อมออกมาสู่ขั้นนี้ เวลามันเสื่อมออกมาก็เสื่อมสู่สัญญาอารมณ์นั้นนะแล้วเสื่อม สัญญาอารมณ์เราก็เป็นสัญชาตญาณ มันเป็นธรรมชาติของมันอยู่เป็นอย่างนั้น แต่พอจิตสงบเข้ามาแล้วนี่ เวลาจิตสงบแล้วเราไม่ให้มันเสื่อม พอไม่ให้เสื่อมมันเสวย มันจับ จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นกาย จิตเห็นเวทนา จิตเห็นธรรม สัจธรรมมันอยู่ตรงนี้

ถ้าปัญญาอย่างนี้มันเกิดขึ้นมามันเป็นปัญญาในพุทธศาสนา เราเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เราไม่ใช่อย่าง ร้องแต่อย่างๆ แล้วมันก็ได้ผลอะไรขึ้นมาเลย แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วมันจะเสวย เสวยคือรู้สึกใจ เสวยแล้วมันคายออกมาก็รู้สึก เวลาจิตสงบเข้าไปแล้วนี่มันปล่อยวางหมด มันเป็นเอกกคตารมณ์ มันตั้งมั่น มันเป็นหนึ่งในมัน แล้วเวลามันออกมารับรู้อารมณ์ นั้นนะมันออกมา แต่เราไม่เห็นใจ

เพราะปัญญาเราอ่อนด้อย เราไม่เห็นเราจับต้องไม่ได้ไง ถ้าเราเห็นเราจับต้องได้ เราจับได้เราจับได้จากอะไร จากธรรมารมณ์ กาย เวทนา จิต ธรรม สัจธรรมๆ อารมณ์ ความรู้สึกมันเกิดขึ้นตลอดเวลา มันมีของมันอยู่แล้วโดยธรรมชาติของมนุษย์ แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ท่านวางธรรมวินัยนี้ไว้ให้เราศึกษาธรรม ศึกษามาก็ศึกษาเป็นความรู้ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมามันเป็นความจริงขึ้นมา แต่มันเป็นความจริงขึ้นมาแล้วเวลามันสงบแล้วมันเห็นของมัน เห็นของมันเวลามันออกสู่ออกสู่มันกระทบ นี่ต้องจับให้ได้ ถ้าจับได้ เห็นไหม

ดูสิ เวลาค้นของสมณะของสมาธิ เรากำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันสงบเข้ามา แต่เวลามันสงบแล้ว สงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญา นี่สิ่งที่ออกใช้มันสำคัญมาก สำคัญมากเพราะมันเป็นปัญญาในพุทธศาสนา สำคัญมากกว่าเป็นศีล สมาธิ ปัญญา เพราะมันมีสมาธิที่มันคง มีสมาธิสะอาดบริสุทธิ์ มันถึงเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาในพุทธศาสนา แต่มันไม่เกิดสัมมาสมาธิ มันเป็นสัญญาทั้งหมด มันเป็นโลกียปัญญาทั้งหมด มันเป็นปัญญาของกิเลสทั้งหมด

ปัญญาของกิเลสทั้งหมดมันก็หุ้ของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ตัวเองไม่มีธรรม ตัวเองไม่มีธรรมโอสถ ตัวเองไม่มีธรรมาวุธ ตัวเองไม่มีสัจธรรมในความเป็นจริงขึ้นมา แต่ถ้ามันมีสติปัญญาของมันขึ้นมาได้ มันจับของมันได้ มันพิจารณาของมันได้ มันแยกแยะของมัน มันจะเป็นธรรมของใจดวงนั้น เพราะใจดวงนั้นมันพิจารณาของมันเอง เห็นไหม มันไม่เป็นอังอ่างแล้ว

มันจะเป็นบุคคล ๔ คู่ คู่ที่ ๑ มันจะเกิดขึ้นมา ใจจะพัฒนาของมันขึ้นมา ถ้าพัฒนา นี่ศากยบุตรพุทธชิโนรส เราพระแท้ๆ เราเป็นพระในพุทธศาสนา เราเป็นพระขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่ใช่เป็นพระของฤทธิชัยไพร เราไม่ใช่พระที่ทำพลังจิต เราเป็นพระที่สร้างความสงบของใจให้ใจมีกำลังขึ้นมา แล้วเราพิจารณาของเราขึ้นมา เราเป็นพระขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่ใช่เป็นพระของฤทธิชัยไพร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติเสถียรความเป็นฤทธิชัยไพรมานแล้ว

ถ้ามันปฏิบัติสมาธิอย่างนั้น เราทำของเราให้เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาเราปฏิบัติของเรา เราทำเพื่อเรานะ เราทำเพื่อเรา ถ้าจิตมันจับต้องได้มันพิจารณา

ของมันได้ มันจะแยกแยะได้ คนทำได้ คนทำงานเป็น คนทำงานไม่เป็น ล้มลุกคลุกคลาน คนทำงานเป็นแล้วมันจะเป็นของมันได้ ถ้าคนทำงานกำลังทำงานอยู่นี้เราทำงานสิ่งใดไม่ได้ เรามีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่งนะ มีสิ่งใดเราทำของเราไป ถ้ามันผิดพลาดขึ้นมา ครูบาอาจารย์จะบอกเรา

หลวงตาท่านพูดอยู่บ่อย เวลาไปถามครูบาอาจารย์ขณะที่ว่าออกมาเที่ยววิเวกนี้ อ้อ! ความรู้แค่นี้หรือจะมาสอนเรา ความรู้แค่นี้จะมาสอนเรา มันสอนอะไร? เพราะจิตใจของเรามันมีข้อเท็จจริง แต่เขาจำตามๆ มาบอก เขาทำมาบอก มันไม่เหมือนกันหรือถามเรื่องม้ามันตอบเรื่องโค ถามเรื่องช้างมันตอบเรื่องม้า ถามเรื่องปลา มันตอบเรื่องปู มันคนละเรื่อง ปูๆ ปลาๆ ลูบๆ คลำๆ ไปอย่างนั้น อย่างนี้หรือจะสอนเรา อย่างนี้หรือจะบอกเรา มันไม่ยอมรับหรือ

แต่ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาละ พูดสิ่งใดมันตรงต่อความเป็นจริง ทั้งๆ ที่ครูบาอาจารย์ของเราถ้าเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว แต่เราปฏิบัติขึ้นมาแล้วนี่ เราพอรู้พอเห็นเป็นเงาๆ เป็นเงื่อนรางขึ้นมา มันไม่ชัดเจน เวลาครูบาอาจารย์พูดเรากำลังงั้นนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านชี้มานะ ม้าเป็นม้า โคเป็นโค ควายเป็นควาย ปลาเป็นปลา ปูเป็นปู มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ ชี้นกเป็นนก ชี้นไม้เป็นไม้ แต่เราก็งงง ชี้นกเป็นไม้ เราชี้ไม้แล้วเป็นนก เราก็งงงๆ อยู่นะ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นความไม่จริงมันตอบไปไหนมา ๓ วา ๒ สอกเลย แล้วอย่างนี้หรือจะทำให้เราไว้ใจ อย่างนี้หรือจะเป็นผู้นำเรา มันเป็นไปได้

แต่ถ้ามันจะเป็นไปได้จริงคือจริง มันจริงทั้งนั้นนะ แต่ขณะที่เราทำเรายังไม่จริงเรากำลังปฏิบัติ มันกำลังพัฒนาของมัน ถ้าพัฒนามันรู้มันเห็นของมัน มันต้องเป็นอย่างนี้การทำงานนี้ครูบาอาจารย์ต้องผ่านอย่างนี้มาทั้งนั้นนะ ต้องล้มลุกคลุกคลานมา จากผิดมาถึงถูก จากปุถุชน ใครเกิดมาไม่เป็นปุถุชน ใครปฏิบัติแล้วนี่ถ้าไม่เป็นปุถุชน เป็นกัลยาณปุถุชนจิตมันสงบเข้ามา แล้วถ้ายกขึ้นโศดาปัตติมรรค อ้อ! คนนี้ยกขึ้นสู่โศดาปัตติมรรคแล้ว นี่จุดไฟติดแล้ว พอมันไปมันจะไปอย่างไร มันจะไปสู่โศดาปัตติผล มันเป็นอย่างนี้จริงอย่างไร ถ้าเป็นความจริงอย่างนี้เกิดขึ้นมามันจะเป็นความจริง

เราถึงต้องตั้งใจของเราทำของเรา คุณแลหัวใจของเรา ถ้ามันเป็นจริงนะ มันทำ พอจิตมันสงบแล้วมันจับต้องสิ่งใดได้ จิตยังไม่สงบก็ฝึกหัดใช้ปัญญาของเราไปเรื่อย ปัญญา

นี่ฝึกหัดใช้ได้ ฝึกหัดใช้เพื่อให้งานฉลาด ฝึกหัดใช้เพื่อมันจะแก้ไขสิ่งที่เราไปยึดมั่น สิ่งที่มีนพาราล้อมลูกกลูกหลาน เราฝึกหัดใช้ได้ ไม่ใช่ว่าต้องจิตสงบจนเข้าไปอัปนาสมาธิ ค่อยใช้ปัญญา ปัญหานี้ฝึกหัดใช้มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาเพื่อที่จะทำให้เรามั่นคงขึ้นมา

ฉะนั้นเวลาปัญญาเกิดขึ้นมาเราก็รู้ว่าปัญญาอย่างนี้มันไม่ใช่ ไม่ใช่ภาวนามยปัญญา ไม่ใช่ถึงกับชำระล้างกิเลส คำว่าไม่ใช่ มันจะทำให้จิตใจนี้ไม่ห่อเหิมใจ คือว่ามันเป็นข้อเท็จจริง ปัญญาอย่างหยาบก็รักษาอย่างหยาบ อย่างเช่นทางการช่าง เห็นไหม เครื่องมือสิ่งใดก็ใช้กับงานชนิดนั้น จะเลื่อยไม้ก็ต้องใช้เลื่อย ถ้าจะเชื่อมเหล็กก็ต้องใช้สายเชื่อมไฟฟ้า เราจะทำงานสิ่งใดมันก็ต้องใช้เครื่องมืออย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตเราฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้เราใช้ปัญญาของเราอยู่ เราใช้ผิดที่ใด เพราะความเห็นผิดใจ เราจะเลื่อยไม้เราก็ไปเลื่อยเอาเครื่องเชื่อมเหล็กมาจะเลื่อยไม้ มันเป็นไปได้ มันคนละเรื่องกัน เครื่องเชื่อมเหล็กมันก็ต้องเชื่อมกับเหล็ก เวลาเขาจะเลื่อยไม้ก็ต้องใช้เลื่อยไม้

นี่ก็เหมือนกัน มันเป็นภาวนามยปัญญา มันฝึกหัดใช้ของมันก็ใช้ของมันไป ฝึกหัดใช้มัน มันใช้ตรงต่อเหตุต่อผล มันก็เป็นความจริงใจ มันก็มีผลงานของมันออกมาไหม ถ้าผลงานออกมา ขณะที่ทำมันมีเหตุมีผลอย่างนี้ ถ้ามีเหตุมีผลอย่างนี้มันทำของมันขึ้นไป มันพิจารณาของมันขึ้นไป อย่าไปน้อยเนื้อต่ำใจ เพราะเราไม่ใช่ช่าง เราไม่ใช่ช่างเราจะเลื่อยไม้มันไม่ตรงหรือ เลื่อยเสร็จแล้วมาตีมันเข้าไม่สนิทหรือเพราะอะไร? เราไม่มีความชำนาญ

แต่ถ้าเราทำบ่อยครั้งๆ มันจะชำนาญขึ้น เราจะเป็นอย่างนี้ เราจะเป็นอย่างเหล็ก ถ้ามันทำบ่อยๆ มันจะชำนาญ ความชำนาญอันนั้นก็เหมือนกับการเราภาวนานี้ เวลาจิตเราพิจารณาของเราไปเราก็ทำบ่อยครั้งเข้า อ้าว! คราวนี้มันเข้าแล้วเนอะ มันอ้าวๆ เออ แต่มันก็ทำได้ จากที่ทำได้ ทำไม่เป็น ทำสิ่งใดไม่ได้เลย แต่พอฝึกหัดไปๆ มันชักทำได้เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา แต่ไม่สวยไม่งาม แต่พิจารณาซ้ำๆ ซ้ำๆ ฝึกหัดบ่อยๆ มันก็จะถนัดขึ้น มันก็จะสวยงามขึ้น ดีขึ้น เป็นขึ้นเป็นอัน โอ้โฮ! อันนี้ใครทำ ทำไมมันยอดขนาดนั้น ยอดขนาดนั้นมันก็อี้อ่างนะ ยึดติดใจ ดีและชั่ว

เราจะต้องทำให้มันมัชฌิมาปฏิปทา ทำของเราไปเรื่อย ทำของเราไปเรื่อย ถึงที่สุด ถ้ามันสมคูลของมัน เห็นไหม ถ้าสมคูลของมัน มรรคสามัคคี แปลกมากนะ นี่ความมรรคสามัคคี มรรค ๘ มันรวมลงได้อย่างไร สมุจเฉทปหานด้วยความเป็นสัมปยุตเข้าไปอย่างไร มันเกิดขึ้นกลางหัวใจ ถ้าไม่เกิดขึ้นกลางหัวใจมันจะเป็นสันทิฎฐิโกได้อย่างไร มันเป็นสันทิฎฐิโก ปัจจัตตัง กลางหัวใจเลย กุปปกรรม อกุปปกรรม จากกุปปกรรม สัพเพ ชัมมา อนัตตา มันเวียนตายเวียนเกิด มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา พอมันพิจารณาของมันถึงที่สุด เวลามันขาดออกเป็นอกุปปกรรมไปนี่ เห็นไหม

ธรรมที่เป็นนามธรรม ธรรมที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมคงที่ สิ่งที่มีเป็นนามธรรมมันไม่เกิด ไอ้ที่ว่าสิ่งนี้เป็นนามธรรมมันเวียนตายเวียนเกิดอยู่นี่ ไอ้สิ่งที่เป็นนามธรรมมันไม่มีอาการไปอาการมามันเป็นอย่างไร มันประหลาดมาก ไม่มีสิ่งใดคงที่ไม่มีมี โลกนี้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ไม่มี แต่ถ้าเป็นธรรมๆ อกุปปกรรมนี่ของมันเป็นอย่างนั้น สิ่งนี้เป็นเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้ออঁคนมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานุการมาขนาดไหนนะ ถึงได้ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ววางธรรมและวินัยนะ

เราเป็นคนที่มีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาจริงๆ เพราะว่าสิ่งต่างๆ การโยกคลอนดูศาสนาสิ เวลาเจริญก็เจริญมาก แต่เวลาคนเข้ามาในทุกยุคทุกคราว นี่คนปลอมบวชมา ตั้งแต่สมัยพุทธกาล จนขนาดพระเจ้าอโศกนี่จับสឹกๆ เห็นไหม ปลอมบวชเข้ามาในพุทธศาสนามหาศาล นี่ไง เพราะมันมีความจริงอยู่ไง มันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญมา พอสมควรในเรื่องศาสนาของเรา ในปัจจุบันนี้เพราะเรามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ทำให้มรรคผลมันชัดเจนขึ้นมา ทำให้พวกเรามั่นคงขึ้นมา แล้วในปัจจุบันนี้มันก็มีการกระทบกระทั่งเือนตลอดเวลา

เรายังมีศรัทธา เรามีความมั่นคงอยู่นี่มันต้องมีจุดยืนของเรา ถ้ามีจุดยืนของเรา แสดงว่าเรามีอำนาจวาสนา เราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพุทธศาสนา แล้วได้บวชมาเป็นพระ เป็นพระคือนักรบ รบกับทิฎฐิมานะของเรา รบกับอังก้างในใจ ถ้ามันมีสติมีปัญญานะ มันจะทำลายอังก้างในใจของเราให้เป็นธรรมขึ้นมา เป็นธรรมนะ เป็นทองทั้งแท่ง เอโก ชัมโม นี่ธรรมอันเอก สถิตในใจของเรา ถ้าเราทำจริง สมความปรารถนา เอวัง